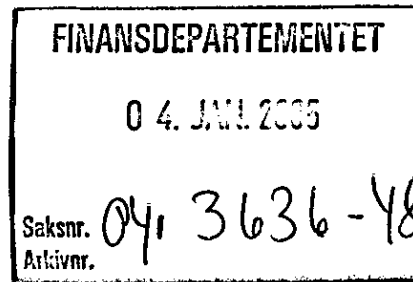

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato 31.12.2004

HØRING - UTREDNING NR. 12 FRA BANKLOVKOMMISSJONEN

Det vises til høringsbrev datert 12. november 2004.

Vedlagt følger høringssvar fra Akademikerne.

Med vennlig hilsen
Akademikerne

Anders Kleppe
Fagsjef

UTREDNING NR 12 FRA BANKLOVKOMMISJONEN. NOU 2004: 24 PENSJONSKASSELOVGIVNING. KONSOLIDERT FORSIKRINGSLOV

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev av 12.11.2004.

1. Generelle bemerkninger

Akademikerne legger stor vekt på at det skal være gode rammebetingelser for etablering og drift av pensjonskasser. Dette er vesentlig for konkurransen på det private og kommunale pensjonsmarkedet. Det vises i denne forbindelse til den sterke konsentrasjonen i markedet med få store livsforsikringsselskaper. Banklovkommisjonen peker på at pensjonskasser fortsatt bør utgjøre et betydelig innslag i det norske pensjonsmarkedet for å være et korrektiv i forhold til den sterke konsentrasjonen i livsforsikringsnæringen. Dette er Akademikerne enige i.

2. Pensjonskasse for konsern og konsernlignende forhold

Banklovkommisjonen foreslår å videreføre adgangen til å ha felles pensjonsordning i en pensjonskasse for foretak som inngår i samme konsern ” eller i en gruppe basert på gjensidige eierforhold ”. Det skal som nå ikke være krav om at pensjonsordningene for de enkelte foretak inngår i fellesordning for premieberegning.

Kommunale arbeidsgivere som inngår i kommunale konsernlignende forhold skal også kunne ha felles pensjonsordning i en pensjonskasse.

Akademikerne støtter disse forslagene.

3. Interkommunal pensjonskasse

Kommunale pensjonskasser og deres forening DSKP har etterspurt adgang for flere kommuner eller fylkeskommuner til å ha pensjonsordningene i en pensjonskasse. Banklovkommisjonen foreslår at det åpnes slik adgang og at interkommunale pensjonskasser også skal kunne omfatte foretak som inngår i kommunalt konsernlignende forhold med en av kommunene. Begrunnelsen for forslaget er at slikt samarbeid gjennom interkommunal pensjonskasse kan gi kostnadsbesparelser.

Akademikerne støtter forslaget om å åpne adgang til å etablere interkommunale pensjonskasser.

4. Felles pensjonskasse for flere foretak (avtalebasert pensjonssamarbeid)

Banklovkommisjonen har vurdert om det på lignende måte som i kommunal sektor bør åpnes for at flere foretak i privat sektor kan ha sin pensjonsordning i en pensjonskasse. Slik adgang er det ikke i dag med unntak for foretak med konserntilknytning.

Kommisjonen viser til at adgang for flere foretak til å ha felles pensjonsordning i en pensjonskasse kan gi kostnadsbesparelser og bidra til økt utbredelse av tjenestepensjonsordninger i privat sektor.

I St. meld. nr. 12 Pensjonsreform – trygghet for pensjonene peker Regjeringen på at det synes naturlig å vurdere en ytterligere åpning for større institusjoner for forvaltning, f. eks. i form av pensjonskasser for innskuddspensjon der flere foretak kan gå sammen.

Selv om adgang for flere foretak til å ha pensjonsordning i en pensjonskasse kan medvirke til økt utbredelse av pensjonsordninger i privat sektor, går Banklovkommisjonens flertall imot at det åpnes slik adgang. Flertallet hevder at spørsmålet i tilfelle må utredes nærmere. Flertallet åpner likevel for at flere foretak/arbeidsgivere kan ha felles pensjonsordning i samme pensjonskasse, dersom de inngår i fellesordning for premieberegning.

Et mindretall bestående av Banklovkommisjonens medlemmer fra LO, NHO og Norske Pensjonskassers Forening går inn for at det åpnes adgang for flere foretak til å ha pensjonsordning i en pensjonskasse og at det ikke skal være noe vilkår at pensjonsordningene må inngå i en fellesordning for premieberegning. Mindretallet mener spørsmålet er tilstrekkelig utredet og fremmer konkret lovforslag om at to eller flere foretak kan avtale å ha felles pensjonsordning i samme pensjonskasse.

Akademikerne støtter mindretallets forslag og er enige i den begrunnelse som mindretallet gir. Akademikerne antar som mindretallet at det ikke er behov for ytterligere utredning av spørsmålet i Banklovkommisjonen for å åpne adgang for flere foretak til å ha pensjonsordning i en pensjonskasse. Mindretallets forslag bør gjennomføres sammen med de andre bestemmelsene om pensjonskasser og innenfor fristen 23.09.2005 til å implementere EU's pensjonskasseditiv i norsk lovgivning.

Akademikerne antar at mindretallets forslag kan ha betydelig positiv konkurransemessig betydning og bidra til å redusere administrasjonskostnader og å øke avkastningen av pensjonsordningens forvaltningskapitel.

Akademikerne vil vise til at Kommisjonens medlemmer fra LO og NHO bemerker at spørsmålet om et avtalebasert pensjonssamarbeid mellom flere foretak er viktig dersom det innføres et system med lovfastsatte eller avtalefastsatte obligatoriske tjenestepensjonsordninger. Dette er vi enige i.

Vi viser til at mange av de om lag 170.000 personer som er selvstendige næringsdrivende driver sin virksomhet i små foretak. Det er av avgjørende betydning for mange av disse foretakene at kostnadene ved administrasjon og forvaltning av pensjonsordningene kan holdes på et moderat nivå. Det blir derfor en vesentlig oppgave for myndighetene å legge forholdene til rette for at optimale pensjonsinnretninger kan utvikle seg.

Lovreglene om avtalebasert pensjonssamarbeid bør utformes slik at organisasjonene i arbeidslivet kan etablere slike ordninger for sine medlemmer og eventuelt bidra til å finansiere egenkapital til pensjonskasser for slikt pensjonsarbeid.

Forslaget fra Banklovkommisjonens mindretall om at to eller flere foretak kan avtale å ha felles pensjonsordning i samme pensjonskasse, bør stå sentralt i Regjeringens arbeid med lovproposisjonen, slik at dette forslaget også kan behandles av Stortinget før sommeren 2005. Slik adgang til å ha felles pensjonsordning i én pensjonskasse kan da bli åpnet i norsk lovgiv-

ning innen fristen 23.09.2005 for implementering av EU's pensjonskassedirektiv i norsk lovgivning. Adgangen til å ha felles pensjonskasse kan da benyttes dersom obligatorisk tjenstepensjon for alle arbeidstakere blir innført fra 01.01.2006.

5. Tverrgående pensjonskasser

Banklovkommisjonen har vurdert om det bør åpnes generell adgang til å etablere felles pensjonsordninger i livselskap og pensjonskasser for arbeidstakere innenfor bestemte yrkesgrupper som er ansatt hos ulike arbeidsgivere eller for selvstendige næringsdrivende innenfor en profesjon. De finnes noen slike tverrgående ordninger for bestemte yrkesgrupper med forskjellige arbeidsgivere allerede. Pensjonsordningene for sykepleiere og sykehusleger er eksempler på slike ordninger.

Banklovkommisjonen viser til at pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon må omfatte alle arbeidstakere hos en arbeidsgiver og at det gjelder visse krav til likebehandling av alle arbeidstakere hos den enkelte arbeidsgiver. Lignende krav gjelder for kommunale pensjonsordninger. Disse forhold er til hinder for å organisere pensjonsordninger og pensjonskasser etter disse lovene for bestemte yrkesgrupper eller for næringsdrivende innen en profesjon. Kommisjonen nøyer seg med å konstatere disse problemer med tverrgående pensjonskasser og foretar ingen utredning av slike løsninger. Kommisjonen viser imidlertid til at Stortingets finanskomité i en nylig avgitt innstilling om endringer i lov om forsikringsvirksomhet (Innst. O. nr. 4 2004 -2005) forutsetter at Regjeringen i stortingsmeldingen om Pensjonskommisjonens innstilling foretar vurderinger av ulike tjenstepensjonsordninger. Regjeringen har imidlertid ikke foretatt noen nærmere vurdering av slike pensjonsordninger i St. meld. nr. 12.

Som nevnt har vi i dag noen tverrgående pensjonsordninger organisert som pensjonskasser. Det bør vurderes nærmere hvilken plass slike ordninger kan ha.

6. Foreningspensjonskasser

Det finnes noen foreningspensjonsordninger. Et eksempel på slik ordning er Tannlegeforeningens Pensjonskasse. Slike ordninger er imidlertid ikke organisert etter lovene om foretakspensjon og innskuddspensjon som krever likebehandling av alle arbeidstakere hos den enkelte arbeidsgiver. Ordningene er organisert i samsvar med reglene om individuell pensjonsavtale etter skatteloven (IPA). Dermed er adgangen til inntektsfradrag for tilskudd til finansiering og oppbygging av pensjonsrettigheter sterkt begrenset i forhold til tjenstepensjonsordningene etter pensjonslovene. Samlet har slike ordninger relativt liten utbredelse.

Banklovkommisjonen går inn for at det fortsatt skal være adgang til å etablere slike foreningspensjonsordninger i livselskaper eller som pensjonskasser.

I St. meld. nr. 12 er Regjeringen inne på spørsmålet om IPA-ordninger bør vurderes som et alternativ i forhold til lovbestemt plikt til å ha tjenstepensjon for alle arbeidstakere. Det er da spørsmål om regelverket for slike ordninger bør endres, slik at IPA kan være egnet til å dekke en lovpålagt plikt til å ha tjenstepensjonsordning.

Akademikerne legger etter dette til grunn at Regjeringen vil arbeide videre med disse spørsmålene i forhold til den videre utvikling når det gjelder spørsmålet om lovbestemt tjenstepensjon for alle.

7. Kombinerte pensjonskasser

W:\Akademik\200 Inntekts-lønns-arbeidsvilkår\207 Aktiviteter\207.04 pensjon-trygd\høring fra Banklovkommisjonendes2004.doc

Det er flere uklarheter etter gjeldende rett om ulike pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon kan organiseres i en og samme pensjonskasse. Banklovkommisjonen legger opp til at pensjonskasser bare skal kunne overta kollektive pensjonsordninger og drive en viss tilknyttet virksomhet. De kollektive ordningene kan enten være ordninger som regnes som livsforsikringer (ordninger med forsikringsselement) eller ordninger uten forsikringsselement, som ikke regnes som livsforsikringer.

Kommisjonen foreslår videre at pensjonskasser, som overtar ordninger som er livsforsikring, skal som hovedregel ikke kunne overta ordninger uten forsikringsselement. Varianter av innskuddspensjon etter pensjonslovene kan være uten forsikringsselement. En kasse, som driver livsforsikring med foretakspensjon, skal likevel kunne overta innskuddspensjon uten forsikringsselement for et foretak eller konsernforetak som har felles pensjonsordning i pensjonskassen. Denne adgangen til å kombinere virksomhet med og uten forsikringsselement i en pensjonskasse er praktisk begrunnet for å kunne samle ulike tjenestepensjonsordninger for foretak og konsernforetak i en pensjonskasse. Ulike ordninger i et foretak kan være knyttet til adgangen til å ha parallelle ordninger eller kombinerte ordninger etter pensjonslovene eller ulike ordninger som følge av lukking av en ordning og overgang til en annen ordning for nyansatte.

Kommisjonen foreslår også at en pensjonskasse kan få konsesjon til å overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringsselement. Slike kasser kan imidlertid ikke kombinere virksomheten med å ta inn ordninger med forsikringsselement.

Akademikerne støtter Kommisjonens forslag om adgang til å etablere kombinerte pensjonskasser.

8. Pensjonsordning etter pensjonslovene og supplerende pensjonsordning i felles pensjonskasse

Det kan etableres pensjonskasser for ytelser ut over de rammer som gjelder for ordninger etter lovene om foretakspensjon og innskuddspensjon. Det finnes en del slike kasser som dekker pensjonsytelser før 67 år eller ytelser opptjent av lønn over 12 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Slike ordninger kalles gjerne suppleringskasser. Banklovkommisjonen foreslår at det fortsatt skal være slik adgang til å ha slike supplerende pensjonskasser.

Etter gjeldende rett er det antakelig ikke adgang til å ha pensjonsordning etter pensjonslovene og supplerende pensjonsordning i en felles pensjonskasse. Banklovkommisjonen foreslår at det åpnes slik adgang.

Akademikerne gir sin tislutning til Kommisjonens forslag på dette punkt.

9. Tilknyttet virksomhet

Pensjonskasser kan etter lovforslaget bare overta kollektive pensjonsordninger og drive tilknyttet virksomhet. Tilknyttet virksomhet er ifølge forslaget virksomhet som henger naturlig sammen med driften av de kollektive ordningene.

Det er dessuten særlig spesifisert at tilknyttet virksomhet også kan være utstedelse av fripoliser, pensjonsbevis eller pensjonskapitalbevis til fratrådte arbeidstakere og tilleggsavtaler til slik rett til pensjon. For kasser som driver livsforsikring (ordninger med forsikringsselement) regnes også forsikring av risiko for uførhet eller død knyttet til medlemmene i kollektivordningen som tilknyttet virksomhet.

Akademikerne støtter forslagene om pensjonskassers adgang til å drive tilknyttet virksomhet.

10. Innskuddspensjonsforetak

Kommisjonen foreslår at det åpnes adgang til å etablere en helt ny type pensjonsforetak for kollektive innskuddsbaserte ordninger uten forsikringselement. Slike innskuddspensjonsforetak kan f. eks. etableres av en bank. Innskuddspensjonsforetak må organiseres som aksjeselskap.

Akademikerne gir sin tilslutning til dette forslag fra Banklovkommisjonen.

11. Andre bestemmelser om etablering og drift av pensjonskasser

Banklovkommisjonen foreslår at også pensjonskasser, som allerede har Kredittilsynets godkjenning for sin virksomhet, skal søke konsesjon på ny. Akademikerne kan ikke se at det skulle være noe behov for en slik ny runde med konsesjonssøknader. De eksisterende pensjonskasser må uansett tilpasse seg til den nye lovgivningen for å kunne fortsette sin virksomhet.

Banklovkommisjonen fremholder behovet for å holde administrasjonskostnadene i pensjonsinnretningene nede. Det samme gjør Regjeringen i St. meld. nr. 12. Styrende for den nye pensjonskasselovgivningen er også at en skal gå over fra detaljiststyring til rammelovgivning. Det er viktig at myndighetene følger opp ved å forenkle regelverket og konsesjonsbehandling så sterkt som mulig.

12. Forslag til konsolidert forsikringslov og lovteknisk opprydding

Akademikerne avgir ikke uttalelse om denne delen av Banklovkommisjonens utredning.

Med hilsen

Akademikerne

Anders Kleppe

Fagsjef